استان مازندران

جغرافیای سیاسی

استان مازندران با ۲۴۰۹۱ کیلو متر مربع مساحت و ۲۶۰۲۰۰۸ نفر جمعیت از استان‌های سرسبز شمال فلات ایران است و در کرانه دریای مازندران قرار دارد. این استان در غرب استان گرگان و مشرق استان گیلان می‌باشد و از جنوب با استان‌های سمنان، تهران، قزوین هم مرز است. دریای مازندران نیز مرز شمالی این استان را کاملاً دربر گرفته‌است.

تعداد ۱۵ شهرستان، ۳۶ شهر، ۳۸ بخش و ۱۰۴ دهستان در مازندران وجود دارد که ۴۳ درصد از شهرها در طول نوار ساحلی واقع شده‌اند. مازندران تنها استانی است که با سه محور هراز، کندوان و سوادکوه با مرکز کشور مرتبط می‌باشد و چهار فرودگاه دشت ناز ساری، نوشهر، بیشه‌کلا بابلسر و رامسر ارتباط هوایی آن را با بقیه نقاط برقرار ساخته و راه آهن شمال یکی از شعبه‌های اصلی راه آهن سراسری نیز از آن عبور می‌کند. علاوه بر آن جاده ساحلی از رامسر تا بابلسر به طول ۲۲۰ کیلومتر با فاصله ۱۰ تا ۳۰۰ متر از کنار دریا می‌گذرد. استان مازندران با حدود ۲۴ هزار کیلومتر مربع مساحت بین ۴۷ دقیقه تا ۳۸ درجه و ۵ دقیقه عرض شمالی و ۵۰ درجه و ۳۴ دقیقه تا ۵۶ درجه و ۱۴ دقیقه طول شرقی از نصف النهار گرینویچ قرار گرفته است.

جغرافیای اقتصادی

از نظر کشاورزی، مازندران یکی از مناطق مهم اقتصادی کشور به حساب می آید. در حدود ۳۵۰۰۰۰هکتار از کل مساحت استان، زیر کشت برنج، پنبه، گندم، جو، دانه های روغنی، مرکبات و چای قرار دارد. برنج از محصولات مهم کشاورزی استان مازندران است. برنج از خانواده غلات بوده و خواستگاه اصلی آن آسیای موسمی می باشد که به وسیله اعراب به کشورهای خاورمیانه انتقال یافته است.

از دیگر محصولات مهم استان مازندران، دانه های روغنی است که شامل سویا(لوبیای روغنی)، آفتابگردان و کنجد می باشد. همچنین از ذرت و تخم پنبه نیز در روغن کشی بهره برداری می شود.کشت چای، باغداری، پرورش دام و طیور، ماهیگیری، نیز در بین مشاغل مختلف وجود دارد و چرخ اقتصاد و صنعت مازندران را می چرخاند.

معادن گوناگونی از قبیل زغال سنگ، فلورین،سرب، باریت، سنگ آهک و مرمریت، سنگ گچ، معدن پوکه، سیلیس نیز در استان مازندران وجود دارد.

صنایع نساجی- صنایع ماشینی- صنایع غذایی- صنایع ساختمانی نیز در مازندران فعالیت های خوبی را دارند که بعضی از آنها همچون صنایع نساجی مازندران،و در صنایع غذایی، کاله آمل و روغن غنچه صادرات جهانی دارند.

شهرستان ها

براساس آخرین تقسیمات کشوری این استان درحال حاضر با مرکزیت ساری دارای ۱۶ شهرستان به نام‌های آمل، بابل، بابلسر، بهشهر، تنکابن، چالوس، رامسر، سوادکوه، قائمشهر، محمودآباد، نکا، نور، نوشهر، جویبار و گلوگاه است و دارای۵۱ شهر،۴۴ بخش، ۱۱۳ دهستان و ۳۶۹۷ آبادی می‌باشد.

تاریخچه

مطالعات باستان شناسی در غارهای کمربند و هوتو در بهشهر، زیست انسانی در مازندران را به حدود ۹۵۰۰ پیش از میلاد می رساند. مازندران کنونی بخشی از سرزمین گسترده تری است که در متون تاریخ از آن با نام «فراشوراگر» و «پتیسخوارگر» یاد کرده اند. محققان، مازندران و گیلان را به سبب همجواری و نیز به سبب اوضاع طبیعی و جغرافیایی مشابه، عموماً با هم نام می برند و همه مناطقی که در جنوب دریای مازندران و میان آذربایجان و خراسان قرار دارند را یک ناحیه می دانند. از این حدود در زمان هخامنشیان در کتیبه بیستون نام « پتشواریش »ضبط شده است. طبری ها و مردم تیره های ساکن این ناحیه همواره به عنوان بهترین تیر اندازان، کمان داران، فلاخن اندازان، شمشیرزنان و زوبین اندازان در جنگ های شاهان هخامنشی با دولت های دیگر معرفی می شوند. استرابن جغرافیا نویس یونانی این محدوده را به صورت «پرخواترس » نام می برد. طبری ها (وسایر تیره ها) در جنگ داریوش سوم با اسکندر مقدونی در« گوگمل » حضور چشمگیری داشتند و مسئول نگاهبانی شاهنشاه و خاندان او بودند. همینطور اسکندر فاتح ایران نتوانست از طریق جنگ طبرستان را تسخیر کند. طبرستان به علت

وضعیت خاص اقلیمی از ایام باستان جایگاه و پایگاه اقوام خانواده های حاکم مختلف بود. نخستین کسی که در نوشته های مورخان به عنوان حاکم شهرستان طبرستان از او یاد شده اتو فردات یا فرهاد پارتر است. طبرستان به علت نزدیکی با سرزمین و دولت پارت تا انقراض اشکانیان عملاً زیر استیلای دولت اشکانی قرار داشت.

واژه مازندران که از نظر جغرافیایی بخش بزرگی از طبرستان بوده است، در حوالی سده هفتم هـ . ق جانشین نام طبرستان شد. سلسله های مشهوری که سرزمین مازندران را در اختیار داشتند، آل قارن ۵۰ سال قبل از هجرت تا ۲۲۴ هـ .ق، شامل سلسله گاوباره، پادوسپانان، باونداسپهبدان، آل وشمگیر یا آل زیار، اسپهبدان باوند مهمترین آنها بوده اند. طاهریان، صفاریان، سامانیان، غزنویان، تیموریان، صفویان و سلسله قاجار نیز این منطقه را به عنوان ایالتی از ایران در اختیار داشتند. تاریخ نویسان، یکی از افتخارات مهم مازندران را پذیرش مذهب شیعه بدون قدرت شمشیر می دانند. سادات حسنی و حسینی از راه تبلیغ دین و مذاهب تشیع توانستند در بین طبقات مردم این سامان نفوذ و حاکمیت داشته باشند که مهمترین آنها حسن بن زید(داعی کبیر)، ناصر کبیر(ناصر الحق) و میر قوام الدین مرعشی(میربزرگ) در آمل و سادات مرتضایی افراد شاخص آنها می باشند. در قرن دوم هجری نیز نمایندگان خلفای اسلامی در این منطقه حکمروایی می کردند.

جاذبه های گردشگری

جاذبه های طبیعی

دریاچه و تالاب

استان مازندران علاوه بر استقرار در جوار بزرگترین دریاچه جهان (دریای خزر)، دریاچه های متعدد کوچک و بزرگی نیز در نواحی جلگه ای و ارتفاعات دارد که به نحوی مورد استفاده علاقمندان به طبیعت قرار می گیرد و ویژگی های هر یک از آنها عبارتند از:

دریاچه ولشت

این دریاچه در جنوب باختری چالوس و شمال خاوری منطقه کلاردشت در میان دره ای عمیق قرار گرفته است. وسعت آن حدود ۱۵ هکتار و عمق متوسط آن ۲۰ متر می باشد. آب این دریاچه شیرین و حجم آن حدود سه میلیون متر مکعب برآورده شده است که به همین علت مأمن پرندگان مهاجر، ماهی و سایر آبزیان می باشد. دسترسی به دریاچه از طریق مرزن آباد و سمت باختری جاده چالوس امکان پذیر است.

دریاچه خضرنبی نوشهر

این دریاچه در شمال شهرستان نوشهر و در میان جنگل قرار گرفته و بنا به اعتقاد بومیان دارای تقدس مذهبی است. وسعت آن کم تر از نیم هکتار، عمق آن حدود ۵ متر و آب آن شیرین است. از آن جایی که این دریاچه از عوامل

تخریب انسانی دور مانده و در محدوده حفاظت شده البرز مرکزی قرار گرفته است، جایگاه انواع پرندگان و انواع جانوران وحشی این ناحیه شده است.

دریاچه گل پل قائم شهر

این دریاچه در جنوب خاوری شهرستان قائم شهر بعد از روستای برنجستانک و سد خاکی زمزم، در میان جنگل قرار گرفته و دارای دو حوضچه مجزا است. وسعت آن حدود ۲/۵ هکتار با عمق بین ۱ تا ۵ متراست که به علت شیرینی آب، به زیستگاه ماهیان و پرندگان آبزی تبدیل شده است. این دریاچه چشم اندازهای جنگلی زیبایی دارد و محوطه اطراق مناسبی نیز در اطراف آن تعبیه شده است.

دریاچه ساهون

این دریاچه در دامنه های جنوب غربی قله دماوند، نزدیک روستای نوا قرار گرفته است. این دریاچه قدیمی و مرداب کنونیف محوطه ای مخصوص اطراق و اقامت موقت دارد.

دریاچه استخر پشت نکا

این دریاچه در جوار روستای استخر پشت، میان دره رودخانه زارم، به صورت گودالی بزرگ و دایره ای شکل قرار گرفته که پیرامون آن پوشیده از مزارع برنج و نیزار است. وسعت حوضچه مرکزی آن بیش از نیم هکتار و حواشی آن در حدود ۶ هکتار است. اطراف این دریاچه محوطه ای برای اطراق و استقرار وجود دارد که فاقد امکانات خدماتی است. دسترسی به آن از مسیر یک جاده جنگلی بسیار زیبا از شهر نکا صورت می گیرد.

دریاچه شورمست

این دریاچه در جنوب باختری پل سفید، به فاصله پنج کیلومتر از جاده فیروزکوه در ارتفاعات بیشه ای دامنه البرز مرکزی قرار گرفته است. این دریاچه دارای پنج متر عمق و بیش از یک هکتار وسعت دارد و آب آن نیز مناسب می باشد.

دریاچه عباس آباد

این دریاچه در ارتفاع ۴۰۰ متری از سطح دریا در جنوب شرقی بهشهر میان جنگل قرار گرفته است وبه دلیل ساخت و سازهایی که شاه عباس در اطراف آن انجام دادف به نام عباس آباد معروف گشته است.

دریاچه سد دریوک

این دریاچه که در حدود یک هکتار وسعت دارد، روبروی دره ولی آباد هزارچم ودر دامنه کوه دال کمر قرار گرفته است.

تالاب لپو پلنگان

مجموعه مرداب های لپو، شیرخان لپو و پلنگان به فاصله یک کیلومتری جنوب دریای خزر و در شرق نیروگاه و شمال منطقه زارغ مرز قرار گرفته اند. این مرداب ها ظاهراً زمانی جزء خزر بوده اند که بعد ها با عقب نشینی دریا به صورت آب باریکه ای جدا باقی مانده اند و با گذشت زمان با آب دریا وسیلاب پر شده اند.

مجموعه تالابی سراندون و بالندون

این مجموعه تالابی در جوار روستای سید محله در ۲۵ کیلومتری ساری به طرف بابلسر قرار گرفته و دارای دو بخش جنوبی(سراندون) و شمالی (بالندون) است.

آب این تالاب ها شیرین است. درون و پیرامون آنها نیزار و گیاهان مردابی است که با مرغزار و شالیزار احاطه شده است.

تالاب گز

این تالاب با وسعتی بیش از ۵۰ هکتار در جنوب غربی خلیج میانکاله قرار گرفته است و قسمتی از این خلیج به حساب می آید. این تالاب مأمن وزیستگاه پرندگان بومی و مهاجر است و چشم انداز شبه جزیره میانکاله و جزیره اسمال ساعی را نیز در روبرو دارد. درختان گز و پوشش گیاهی مردابی، جلوه ای بسیار زیبا و شگفت انگیز به آن بخشیده است. همین ویژه گی های خاص، آن را در زمره تالاب های کم نظیر جهان قرار داده و به ثبت بین المللی هم رسیده است.

مرداب کندوچال

این مرداب در میان جنگل انبوه « فی ین » چالوس قرار گرفته است.

مناطق حفاظت شده

پناه گاه حیات وحش میانکاله

این پناگاه مشتمل بر خلیج گرگان، جزیره آشوراده و شبه جزیره میانکالیه است که حدود هفت هزار هکتار وسعت دارد و به عنوان یکی از ذخایر زیست محیطی کره زمین از سوی یونسکو به ثبت رسیده است.

پناگاه حیات وحش سمسکنده

این منطقه به وسعت ۱۰۰۰ هکتار از گونه های جنگلی- جلگه ای تشکیل شده است در حال حاضر قسمتی از آن به نگهداری تعدادی گوزن زرد ایرانی اختصاص دارد. پارک جنگلی شهید زارع نیز در جوار این پناگاه حیات وحش واقع شده است.

پناگاه حیات وحش دشت ناز

این پناگاه که در حدود ۵۵ هکتار وسعت دارد و در شمال شرقی ساری با فضایی از جنگل های جلگه ای قرار گرفته، از سال ۱۳۴۶ به صورت محل تکثیر گوزن زرد ایرانی در آمده است . در این پناگاه ضمن حفاظت و نگهداری گوزن زرد ایرانی که تعلیف آنها دستی صورت می گیرد همه ساله تعدادی از گوزن های تولید شده را به زیست گاه های اصلی، یعنی حواشی رودخانه دز و کارون منتقل می کنند.

منطقه حفاظت شده دو دانگه و چهاردانگه

این منطقه با مساحتی در حدود ۶ هکتار در اراضی جنگلی- مرتعی دهستان های دو دانگه و چهار دانگه قرار گرفته و دارای گونه های گیاهی و جانوری بسیار متنوعی است. غیر از انواع درختان و گیاهان جنگلی و مرتعی، مجموعه ای از گونه های وحوش نیز در آن وجود دارد که مهمترین آنها عبارتند از:

گوزن، شوکا، کل، بز و میش، پلنگ، خرس، گراز و انواع پرندگان، به ویژه قرقاول، کبک معمولی و کبک دری که فضای جذابی به آن بخشیده اند.

پارک جنگلی

پارک جنگلی چالوس

پارک جنگلی چالوس (فی ین) در کیلومتر هفت جاده چالوس – تهران واقع شده است. رودخانه چالوس که از کنار آن می گذرد، ویژگی خاص و جالبی به آن می بخشد.

پارک جنگلی سی سنگان

این پارک نیز ماند پارک جنگلی نور به دلیل خصوصیات و جاذبه های طبیعی و زیبایی ها و امکانات ایجاد شده در آن ، بسیار مورد توجه مسافران و اهالی بومی است وجود کمیاب و درحال انقراض شمشاد و نزدیکی آن به دریا، قابلیت سیاحتی جالب توجهی به آن بخشیده است.

پارک جنگلی نمک آبرود

این پارک بیش از ۲۰۰ هکتار مساحت دارد و مانند سایر پارک های جنگلی، درختان خودرو و انبوهی را در خود جای داده است گونه های مختلف گیاهان شمشاد، توسکا، ملچ و افرا از جمله این درختان هستند که عمر درختان شمشاد ان بیش از ۷۰۰ سال برآورد گردیده است.

پارک جنگلی میرزاکوچک خان

این پارک زیر نظر سر جنگل داری ساری اداره می شود و در کیلومتر ۱۸ جاده آمل به تهران واقع شده است.

پارک جنگلی نور

این پارک در دو کیلومتری شهر نور قرار گرفته و تجهیرات و امکانات اقامت روزانه دارد.

پارک ملی خشکه داران

پارک ملی خشکه داران در مسیر تنکابن به عباس آباد (نزدیک ساحل دریا) قرار گرفته و ۲۰ هکتار وسعت دارد.

پارک شهید زارع (هولار): واقع در جاده ساری– بهشهر

پارک ورگایچ: واقع در پشت کمربندی چالوس– نوشهر

پارک بنفشه: واقع در پشت جنگل داری کلارآباد

پارک شهید پور ابراهیمی: واقع در ساری

پارک سی سرا: واقع در ساقی کلایه

چشمه و آب معدنی

تعداد کل چشمه های شمارش شده استان به چند صد چشمه می رسد که عمدتا در شهرستان های رامسر، تنکابن ، چالوس، نوشهر، آمل ، بابل، ساری و بهشهر واقع شده اند. گکانون های مهم چشمه های بزرگ استان مازندران عبارتند از:

چشمه های سعدین، چانوسر، غلغله سر، هفت خال، واسکی کسرو، میان خونی، چشمه خونیف فک چشمف شمس رود، رکن دشت، ینچه خواجه، ترخون، علیواگ که در شهرستان های بهشهر، ساری و آمل قرار گرفته اند.

چشمه های هفت خونی، هلی کتی چشمه، آعورکتیف شهربند، قلعه چشمه، چشمه شهرک، رودگ، آسپه آو و دارو که در شهرستان چالوس و نوشهر واقع شده اند. چشمه سر چشمه و سایر چشمه ها در شهرستانهای تنکابن و رامسر قرار دارند.

چشمه های آب گرم رامسر

این چشمه ها چندین رشته را تشکیل می دهند و به چشمه های گوگردی گازدار معروف هستند این چشمه ها در نقاطی مانند جواهر ده، کتالم، سادات محله و خود شهر رامسر قرار دارند.

چشمه آب گرم آب آهن یا آب فرنگی

این چشمه بالای روستای آب اسک لاریجان، میان بیدستان ازارو و قرار دارد. آب این چشمه دارای ترکیبات سولفات دوفروکربنات و دوفراسید کربینیک آزاد است. استحکام و نوشیدن آن برای افراد مبتلا به بیماریهای کم خونبی و جلدی توصیه شده است.

چشمه آب گرم آب اسک

این آب گرم در روستایی به همین نام از بخش لاریجان قرار گرفته ، برای درمان امراض جلدی از قبیل اگزما و زخم های کهنه توصیه شده است. علاوه بر آب گرم فوق، آب معدنی های دیگری نیز در آب اسک وجود دارد که برای رفع امراض جلدی و گوارشی توصیه شده اند.

آب معدنی استراباکو

این آب گرم که بین راه لاریجان به روستاق، نزدیک روستای بایجان در محلی به نام « قلابن» قرار دارد؛ از کوهی می جوشد و پس از چند متر به رودخانه هراز می ریزد. آب این چشمه ماده ای به نام زبیق دارد که در درمان امراض جلدی، به ویژه بیماریهای عفونی موثر و مفید است.

آب گرم رینه

این آب گرم در نزدیکی روستای رینه لاریجان قرار گرفته است. این آب برای درمان بیماریهای جلدی، مفصلی و عفونی موثر است.

آب معدنی آمولو

آب این چشمه، به دلیل تأثیر در رفع بیماریهای گوارشی، قابل شرب است و روی بیماریهای پوستی نیز تأثیر دارد.

آب گرم لاریجان

آب و هوای معتدل و کوهستانی توام با زیبایی های طبیعی و چشم انداز قله دماوند از جاذبه های بسیار مهم ناحیه آب گرم خیز لاریجان است که علاقمندان بسیاری را به سوی خود جذب می کند. چشمه آب گرم لاریجان به صورت طبیعی در دامنه کوه دماوند می جوشد سالیان درازی است که عموم مردم از آن استفاده می کنند و مسافران زیادی نیز جهت معالجه بیماریهای جلدی به این منطقه سفر می کنند.

دریا

دریای مازندران با وسعت حدود ۴۳۸۰۰۰ کیلومتر مربع بزرگترین دریاچه جهان به شمار می رود که بین ایران و کشورهای روسیه، ترکمنستان، قزاقستان و آذربایجان واقع شده است. سواحل ایرانی دریای مازندران از آستارا تا گمیشن و دهانه اترک، در طول و پهنای ۳ تا بیش از ۳۰ کیلومتر گسترده است چشم انداز شمالی آن را دریایی نیلگون و نسبتاً آرام خزر و چشم انداز جنوبی آن را (غیر از قسمت غربی که عمدتاً مرتفع و مردابی است)، جنگل های انبوه دامنه های البرز تشکیل داده اند.

در فراسوی جنگل ها، قله های سر به فلک کشیده و برف گیر البرز است که زیبایی خاصی به منطقه می بخشد پیرامون ساحل را باغات مرکبات، شالیزارها و مزارع سرسبز پوشانیده و جلوه هایی شگفت و زیبا را پدید آورده اند. تمامی کناره دریا(به جز برخی محدوه ها که رسیف قلوه سنگی، شنی و ماسه ای است) از لحاظ نوع ساحل ،

قابلیت های شگرفی برای بهره برداری توریستی دارند و یکی از کم نظیرترین سواحل جهان محسوب می شود. مهمترین محورهای توریستی- ساحلی مازندران عبارت اند از:

محور رامسر – علم ده

این بخش از نوار باریک ساحلی که ۱۲۰ کیلومتر طول و ۲۵۰۰ کیلومتر وسعت دارد، به لحاظ نحوه توپوگرافی، پوشش گیاهی ، هم جواری اش با کوه های جنگلی، استقرار در جلگه و سهولت دسترسی به آن ، یکی از زیباترین سواحل منطقه خزر محسوب می شود.

پهنای این نوار ساحلی از ۳ کیلومتر در رامسر تا ۳۰ کیلومتر در تنکابن و ۵ تا ۱۰ کیلومتر در نوشهر و چالوس گسترده است و به علت نزدیکی به تهران مورد توجه گردشگران است.

محور علم ده – بابلسر

این محور ساحلی نیز دارای عناصر و ویژگی های جذاب توریستی است که با فاصله گرفتن از کوه ها، جلگه وسیعی را پدید آورد و خاستگاه شهر و آبادی های متعددی گردیده است.

محور بابلسر– فرح آباد و بهشهر – گرگان

این محور، ساحل و جلگه شرقی مازندران را از ساری تا نکا و از شبه جزیره میانکاله تا خلیج گرگان و سواحل شرقی دریا را در بر می گیرد و دارای عناصر متعدد جذاب توریستی است.

جلگه و دشت

۱ -نوار باریک و کم پهنای رامسر ـ علم ده و گلوگاه ـ کردکوی که به علت نزدیکی ارتفاعات جنگلی به دریا، دارای شیب نسبتا تند و فضای بسیار محدود دشتی است. پهنای محدوده های فوق بین ۳ تا ۵ کیلومتر و درازای مسیر آنها بیش از ۱۵۰ کیلومتر است.

۲ -جلگه وسیع و طولانی آمل ـ بابل و ساری ـ بهشهر که در مصب رودخانه های هراز، بابل، تجن و نکا تشکیل شده و دارای پهنایی بین ۲۰ تا ۵۰ کیلومتر و درازای بیش از ۱۲۰ کیلومتر است. اقلیم جلگه های مازندران معتدل گرمسیری است و از غرب به شرق دمای آن افزوده می شود و به همان نسبت نیز میزان بارندگی از غرب به شرق کاهش می یابد و درنتیجه از رطوبت هوا نیز کاسته می شود.

۳– جلگه های نواحی شرقی که در این نواحی با کاهش جنگل و پوشش گیاهی روبه رو هستیم. جلگه های مذکور محل استقرار روستاها و شهرهای مهم استان مازندران است که عمده صنایع و مراکز اقتصادی و خدماتی را نیز در خود جای داده اند.

غار و آبشار

آبشار یخی

این آبشار تمام یخ، در ارتفاع ۵۱۰۰ متری مسیر دود کوه، نزدیک قله دماوند قرار گرفته است و. هفت متر ارتفاع و سه متر قطر دارد و مدام نیز به قطر آن افزوده می شودو علت تشکیل آن ناشی از ذوب برف های گودال بالای آن است که به هنگام گرمای ظهر تابستان، باریکه آبی را به وجود می آورد و از کنار آبشار یخی عبور می کند این آب مدت کوتاهی دوام می آورد و بلافاصله منجمد می شود این آبشار یکی از آبشارهای عجیب و منحصر به فردجهان است.

آبشار هریجان

این آبشار بالای روستای به همین نام در نزدیکی گردنه هزار چم درجاه تهران – چالوس قرار گرفته، بیش از ۹ متر ارتفاع دارد و یکی از زیباترین آبشارهای کوه های البرز است.

آبشار ایج یا ده قلو

این آبشار از ذوب برف های دائمی کوه خشم چال ارتفاعات اشکورعالیا سر چشمه می گیرد و پس از طی مسافتی در بالا دست روستای ایج، از فراز سنگی، روی سنگی دیگر فرو می ریزد سپس به صورت آبشارهایی متعدد به عمق دره سرازیر می شود.

آبشار آلامل

این آبشار از دامنه های شمالی دماوند سرازیر می شود و بیش از ۱۰۰ متر ارتفاع دارد، و آب فراوان آن چون پودری نمناک درهوا پخش می شود ومنظره ای بسیار بدیع و کم نظیر دارد.

آبشار اکاپل

این آبشار درجنگل کوهستانی سردی چال کلاردشت واقع شده و چشم انداز و مناظری بدیع دارد. همجواری این آبشار با ییلاقات کلاردشت و زیبایی طبیعی آن که دریاچه ولشت را نیز در خود جای داده، قابلیت تفرجگاهی آن را به صور فوق العاده ای افزایش می دهد.

آبشار سواسره

این آبشار نزدیک به ۱۰۰ متر ارتفاع دارد؛ در بالا دست ناحیه ای از توابع بلده قرار گرفته ، دارای آبی فراوان و پخشابی ویژه است.

آبشار شاهدنشت لاریجان

این آبشار در بالای کوهی به همین نام در جوار قلعه ملک بهمن قرار گرفته است و بیش از ۵۰ متر ارتفاع دارد.

آبشار زیار(آب شیخ علی خان)

این آبشار نام خود را از رود زیار گرفته است و حدود ۴۰ متر ارتفاع دارد. مناظر سر سبز و کوهستانی و چمن زارهای زیبای اطراف و حواشی آن ، از این آبشار عنصر ممتاز طبیعی- جهانگری پدید آورده اند.

آبشار از اراک در سنگ پشته رامسر، آبشار چار در در جنت رودبار رامسر، آبشار تیمره در وانای آم، آبشار پرومه در شمس آباد لاریجان، آبشار زنگت در رنگت – بهشهر، آبشار داراب کلا در ساری، آبشار ریش براز درجنت رودبار رامسر

غارهای طبیعی

این غار در ارتفاعات و تنگه تلاقی رود « دوآب » واقع شده و به وسیله غارشناسان ایرانی در سال ۱۳۳۵ کشف گردید.

غار آب اسک

این غار در نزدیکی آب اسک، در دره هزار واقع شده است حدود یک ساعت از روستای اسک پیاده روی دارد که از کنار ارتفاعات و حواشی رود هزار می گذرد.

غار پیرزن خانی

این غار در نزدیکی روستای اوکلاو از منطقه نور و کجور واقع شدهاست.

غار دیو سفید

این غار در محلی به نام مازگاه، در کنار قله دیو سفید که دارای موقعیت استحفاظی خاصی است، قرار گرفته است و در گذشته های بسیار دور به عنوان دژ مورد استفاده اسپهبدان مازندران بود.

غار کبجا کچال

این غار در دل جنگل های ارتفاعات دوآب قرار دارد.

غار یخ مراد

این غار در نزدیکی گچسر حد فاصل استانهای تهران و مازندران قرار دارد و از عجایب غارهای جهان به شمار می آید.

غار سیاه پور در منطقه امیری، بین دره هراز لاریجان و فیروز کوه

غار هیلدو در نزدیکی روستای شوراب ساری.

غار خرم آباد در نزدیکی خرم آباد تنکابن

غارهای کمربند و هوتو

این غارها در روستای تروجن، در پنج کیلومتری جنوب غربی شهرستان بهشهر واقع شده اند. این دو غار برای اولین بار در سال ۱۹۴۹ به وسیله کارلتون س . کون از دانشگاه فیلادلفیا شناسایی شدند و مورد بررسی قرار گرفتند.

جزیره

شبه جزیره میانکاله بهشهر

در سرتاسر ساحل جنوبی دریای خزر، تنها یک شبه جزیره به نام میانکاله وجود دارد که منتهی الیه جنوب خاوری دریای خزر واقع شده که نام خود را از دو کاله (شکستگی ساحلی یا رودخانه) واقع در طرفین شمالی و جنوبی گرفته است. این شبه جزیره از شمال به دریای خزر، از جنوب به خلیج گرگان، از خاور به آشورا ده و از باختر به اراضی زاغ مرز، مرداب لپو و نیروگاه نکا محدود می شود. شبه جزیره میانکاله در حدود ۷۰ هزار هکتار وسعت دارد که پهنای آن بین ۲/۵ تا ۶/۵ کیلومتر از دریا جدا می شود. عمده ترین درختچه های آن بوته های انار و تمشک وحشی است . همه ساله بیش از صدها هزار پرنده مهاجرف از انواع فلامینگو، قو، غاز خاکستری، پیشانی سفید، قره غاز، انواع اردک در این شبه جزیره فرود می آیند و تولید مثل و زمستان گذرانی می کند. علاوه بر پرندگان فوق انواع پرندگان بومی نیز ماند قرقاول، سار، کبوتر و حیواناتی ماند خرسف خوک، شغال، جو تیغی و دله نیز در آن وجود دارند. شبه جزیره میانکاله به عنوان منطقه ای حفاظت شده به ثبت رسیده است و شکار هر نوع حیوان و پرنده در پیرامون آن، بدون اجازه مخصوص ممنوع است. در شرق شبه جزیره میانکاله، مجمع الجزایر

آشورراده قرار گرفته که از سه جزیره کوچک و بزرگ تشکیل شده است و با پیش روی و عقب نشیتی آب دریا، بزرگ و کوچک می شوند.

علاوه بر جزایر فوق، به جزیره اسمال سای نیز باید اشاره کرد که در مرداب پلنگان قرار گفته و یکی از بی نظیر ترین اکو سیستم های جهانی را دارد.

جاذبه های تاریخی و فرهنگی

امامزاده

امام زاده سید محمد زرین نوا

در ۲ کیلو متری روستای چمازکتی قائم شهر در کنار خیابان هردرود به کروا واقع شده، دارای زیر بنای حدود ۷۰ متر مربع و محوطه‌ای به مساحت تقریبی ۱/۵ هکتار می با شد. ساختمان بقعه دارای گنبدهای سنتی و ضریح منبت کاری شده است که در فهرست آثار باستانی به ثبت رسیده است.

بقعه امام زاده عباس

در فاصله ۲۲ کیلومتری شهرستان بابل در بخش بند پی شرقی در روستای امام زاده عباس واقع است. این امام زاده مورد احترام خاص مردم منطقه است و دارای امکانات رفاهی از قبیل زائرسرا، برق، آب، تلفن و سرویس بهداشتی می باشد.

آستانه امام زاده عباس

در شرق شهر ساری و در محله آزاد گله واقع است. این بقعه جزء فهرست آثار ملی به ثبت رسیده است. علاوه بر امام زاده عباس، سه تن دیگر از امام زادگان به نام عبدالله (ع)، محمد (ع) و باقر(ع) نیز در این محل مدفون می باشند. بقعه در باغ مصفائی واقع شده، دارای چهل باب اتاق، زائرسرا، آب، برق، تلفن، سرویس بهداشتی و امکانات رفاهی است.

امامزاده عبدالله (ع) اطرب

بقعه در گورستان قدیمی روستای اطرب نکا قرار دارد این بنا از برج های آرامگاهی است و بنای ان اجری و بدنه و گنبد رک ان به شکل هشت وجهی است . این بنا از آثار قرن نهم ه.ق است.

بقعه متبرکه آقاشاهبالوزاهد

در بخش چمستان شهرستان نور قرار دارد و از بنا های قرن نهم ه.ق است.

امامزاده عبدالله

آستانه امامزاده عبدالله در ۱۲ کیلومتری جنوب غربی آمل، در روستای اسکو محله قرار دارد.

بقعه امام زاده عبدالله سارو

بقعه این امامزاده در فاصله سه کیلومتری شهرستان بهشهر و در مجاورت گورستان عمومی شهر، روستای سارو واقع شده است. قدمت بنا مربوط به قرن نهم هجری بوده که دارای گنبد مخروطی شکل است. بنا به مرور زمان به علت خرابی چندین بار توسط خیرین بازسازی شده است. کل زمین امام زاده دو هکتار و مساحت زیر بنای آن ۲۰۴ متر مربع است که دارای ضریح چوبی می با شد.

آستانه امام زاده قاسم

این امام زاده از نوادگان موسی بن جعفر (ع) می باشد که در ۱۵ کیلومتری شهرستان بهشهر واقع شده است. این بنا چندین بار تعمیر و بازسازی شده است. در مجاورت آستانه در زمینی به مساحت ۳۸۱۶ متر مربع زائرسرا احداث شده که ۲۰ باب اتاق آن تکمیل و بالغ بر ۲۰ واحد دیگر نیمه کاره باقی مانده است و فعلاً زائران حضرت رضا (ع) در آن جا بیتوته می‌کنند.

بقعه سلطان زین العابدین

در محوطه امام زاده یحیی و در مرکز شهر ساری واقع است. بقعه آن مخروطی و از لحاظ ساختمانی، تزئینات، کاشی کاری، صندوق و در نفیس چوبی از مهم ترین بناهای تاریخی ساری است.

بقعه امام زاده یحیی

واقع در مرکز شهر ساری که از نظر داشتن درهای متعدد و صندوق چوبی نفیس حائز اهمیت هنری و تاریخی است. ساختمان بقعه ذیل شماره ۲۱۲درآثار ملی ثبت شده است. این بقعه مدفن امام زاده یحیی (پر آوازه به فرزند امام موسی کاظم(ع)) است که به اتفاق برادرش سید حسن و خواهرش سیده سکینه در این محل مدفون می باشند.

امامزاده ابراهیم بابلسر

این بقعه در گورستان عمومی شهر بابلسر قرار دارد و بنای آن به صورت برجی است هشت ضلعی با گنبد رک هشت وجهی بر روی آن و کمربندی از مقرنس که بدنه را از گنبد جدا می سازد.

امامزاده جعفر بن امام موسی الکاظم (ع)

این بقعه که به صورت برج آرامگاهی است در روستای لیگوش کجور قرار دارد . بنای آن آجری با بدنه و گنبد هشت ضلعی است . مسجد کناری برج در دوره قاجار ساخته شده در حالی که بنای آرامگاه به قرون نهم و دهم هـ ق تعلق دارد.

امامزاده حمزه رضا (ع)

این بنای تاریخی در روستای کوشک سرای نوشهر در گورستان عمومی قرار دارد و از بناهای ارامگاهی سده های نهم و دهم ه . ق است.

امامزاده عبدالصالح (ع) مرزرود

این بنا در بخش میاندورود ساری و در روستای مرزروده در ۱۵ کیلومتری شمال شرقی ساری قرار دارد و بانی بنا به استناد کتیبه صندوق به سا ل ۸۴۴ ه .ق و نجار آن عای بن استاد فخرالدین رازی است.

امامزاده عبدالله (ع) سفید چاه

این بقعه در غرب روستای سفید چاه بخش هزار جریب بهشهر قرار دارد . با توجه به کتیبه روی سنگ مزارها قدمت این گورستان به دوران صفویه باز می گردد.

امامزاده عیسی بن کاظم (ع) خارمیان

این بقعه از بناهای دوره تیموری است و در ۱۲ کیلومتری شمال ساری در روستای خارمیان قرار دارد.

امامزاده قاسم ساری

این بقعه در روستای عیسی خندق در پنج کیلومتری غرب شهر ساری قرار دارد . در کتیبه صندوق این بقعه تاریخ ۸۹۵ ه .ق و نام سازنده آن استاد شمس الدین بن محمد آمده است.

امامزاده قاسم آمل

این بقعه در محله چاکسر آمل قرار دارد . بنای آجری آن هشت ضلعی و در تمام اضلاع داخلی و خارجی آن طاق نماهایی ساخته شده است.

امامزاده محمد مشهد سر

این بنا در ۳۰ کیلومتری جنوب بابل در منطقه بند پی فرار دارد .با توجه به ویژگیهای معماری آن این بقعه را می توان در شمار بناهای قرن نهم ه . ق به حساب آورد.

آرامگاه امامزاده ابراهیم آمل

ساختمان این امامزاده چهار ظلعی و مشتمل بر بدنه آجری و گنبد هرمی شکل است.

کتیبه های این بقعه و متن آنها به ابومحمد ابراهیم از فرزندان امام موسی کاظم(ع) و برادرش ابوالمعلی یحیی و مادر ایشان تعلق دارد و در سال ۹۲۵ هجری قمری، به وسیله خواجه نامدار این درویش ساخته شده و بانی آن عبدالله ابن شاه قاضی بوده است.

بقعه سلطان محمد طاهر

این بقعه که در کیاکلا واقع شده و مدفن سلطان محمد طاهر از فرزندان امام موسی کاظم (ع) است که از نظر سبک معماری به بنای امامزاده یحیی در شهر ساری شباهت دارد.

امامزاده قاسم (ع) بابل

بنای تاریخی امامزاده قاسم در آستانه بابل، به قرن نهم هجری قمری تعلق دارد این بقعه که مدفن امامزاده قایم ، فرزند حضرت موسی کاظم (ع) است به بقعه آستانه مشهور است.

بقعه متبرکه سه سید

در محله پایین بازار در محدوده شهر قدیم آمل قرار دارد.و بنای اصلی آن متعلق به قرن ششم ه.ق است.

بقعه متبرکه جمشید کیاسلطان

در داخل شهر رویان قرار دارد.این بنا از آثار قرن نهم و دهم ه.ق است ایشان از فرزندان امام موسی کاظم است.

بقعه متبرکه درویش فخرالدین، گلها

در بخش دو رود بزرگ شهرستان ساری و برفراز تپه‌ای باستانی بنا شده است از جمله برج های آرامگاهی قرن هشتم و نهم ه است.

بقعه متبرکه امیرسید کمال‌الدین کوهستان

بنای آجری، برج آرامگاهی است که در روستای تاریخی کوسان قرار دارد.

بقعه متبرکه سید محمد حسین الموءید بالله

ایشان از رهبران زیدیه بود که در سال ۴۲۱ه.ق در روستای لنگا فوت کرد.

بقعه متبرکه سید زین العابدین

این سید و برادرش در قرن نهم ه.ق بر شهر ساری حکومت میکردندو مقبره فعلی آرامگاه سادات مرعشی است.

بقعه متبرکه سید علی کیا سلطان

این بنا که متعلق به احفاد امام هفتم است در شهر نوشهر قرار دارد و بنای آن از آثار قرن نهم و دهم ه.ق است.

بقعه متبرکه سلطان محمد طاهر

این بنا متعلق است به فرزند امام هفتم که در چهار کیلو متری بابل قرار دارد.

بقعه متبرکه شمس آل رسول

این بنا که به آتشکده معروف است در قرن نهم هجری ساخته شده است.

بقعه متبرکه طاهر و مطهر

این بنا در روستای هزار خال بخش کجور نوشهرقرار دارد و در قرن نهم ه.ق ساخته شده است.

بقعه متبرکه میر بزرگ

این بنا به سر سلسله سادات مرعشیان در مازندران تعلق دارد و در قرن هشتم ساخته شده است.

بقعه متبرکه ناصرالحق

این بنا متعلق به یکی از شیعیان چهار امامیه قرن سوم ه.ق است و در شهر آمل قرار دارد.

مقبره پلا سید

این مقبره در سادات محله رامسر قرار دارد و مربوط به یکی از شخصیت های مذهبی عصر شاه اسماعیل صفوی است

مقبره شاطر گنبد

واقع در بخش مرکزی و در یک کیلومتری جنوب ساری از بناهای قرن نهم هــق است.

مقبره سید ابوصالح

در دهکده مله شهرستان قائم شهر قرار داردو از آثار صفویه است.

بقعه امام زاده سید هاشم

در روستای آغوزکتی با فاصله ۹۳ کیلومتری جنوب شرقی رامسر واقع شده، دارای چشم اندازهای طبیعی زیبایی است. بقعه دارای امکانات رفاهی از قبیل آب لوله کشی، برق و سرویس بهداشتی می باشد.

بقعه آقا سید حسین

در ۵ کیلو متری غرب تنکابن در کنار جاده اصلی تنکابن رامسر واقع شده، دارای امکانات رفاهی از قبیل آب، برق، تلفن، سرویس بهداشتی و زائر سرای مجهز در سه طبقه می باشد.

بقعه آقا شیر علی

در ۷ کیلو متری جنوب تنکابن در محله میان ناحیه خرم آباد واقع شده، دارای چشم اندازهای طبیعی زیبایی می باشد.

بقعه حضرت سید حسن ولی(ع)

سید حسن ولی از نسل امام حسن مجتبی (ع) درسال ۸۵۶ هجری قمری وفات یافت و مدفنش در روستای نیاک لاریجان واقع شده است. این مکان زیارتی به فاصله یک کیلو متری با جاده اصلی هراز قرار دارد و همه ساله میزبان علاقه مندان از اقصی نقاط کشور در تمام فصول به ویژه در اردیبهشت ماه و درمراسم ورف چال می باشد.

حضرت عبدالمناف و عبدالمطلب(ع)

حضرت عبدالمناف و عبدالمطلب(ع) بن ابراهیم بن زید بن امام حسن مجتبی دارای ۴۰ باب زائر سرای مجهز با کلیه امکانات رفاهی و سرویس بهداشتی، مخابرات و آب شرب، در منطقه زیبای نمارستاق لاریجان و روستای عبدالمناف واقع شده است . بنای جدید، آینه کاری درون بارگاه و احداث زائرسرا در سال ۱۳۷۸ خاتمه یافت.

امام زاده سید علی کیا سلطان

از نواده‌های امام موسی کاظم (ع) می باشد و در روستایی به همین نام در فاصله ۸ کیلومتری نوشهر واقع شده که دارای ۷۰۰ سال قدمت است. بنای فعلی در زمان سلطان محمد خدابنده احداث گردیده است. بقعه دارای آب، برق، مسجد و امکانات رفاهی است.

بقعه امام زاده محمد

بقعه امام زاده محمد بن بکر بن علی در فاصله ۱۵۰ کیلو متری نور و در روستای ییلاقی کلای بلده واقع است. ساختمان قبلی مربوط به سده هشتم هجری قمری بوده که به دلیل فرسودگی، تخریب و ساختمان جدیدی در سال ۷۳ احداث شد. تا کنون مبلغ دویست میلیون ریال از محل درآمد نذور و موقوفات صرف بازسازی آن شده است. بقعه دارای ۱۵ باب اتاق زائرسرا، آب، برق، تلفن، چشمه آب آشامیدنی و سرویس بهداشتی می باشد.

امام زاده قاسم ایزده

در ۱۲ کیلو متری نور و در کنار جاده اصلی نور محمود آباد واقع شده است. ساختمان قبلی چوبی و کاه گلی بوده که در سال ۷۳ با همت اهالی و تلاش هیئت امناء و با صرف مبلغ هشتاد میلیون ریال اقدام بازسازی شد.

بقعه امام زاده ابراهیم

در مرکز شهر آمل و در خیابان طالب آملی واقع شده، دارای ۵ هکتار وسعت است. قبرستان عمومی و گلزار شهدا نیز در محوطه آن قرار دارد. بقعه دارای کتابخانه، سرویس بهداشتی و دیگر امکانات رفاهی می باشد.

کاخ ها و عمارات

کاخ چای خوران

کاخ چای خوران چالوس اوایل سلطنت سلسله پهلوی ساخته شد و نمای داخلی و خارجی آن تزئینات گچبری و کاشی کاری بسیار زیبا دارد.

کاخ بابل

ساختمان این کاخ که به دوره پهلوی مربوط است، در باغ مصفایی در جنوب بابل قرار دارد.

کاخ صفی آباد

کاخ صفی آباد در بالای کوهی مشرف به بهشهر قرار دارد. این کاخ از جمله انبیه تاریخی و با شکوه دوره صفویه است که در دوران قاجار به علت بی توجهی به کلی ویران گردید، ولی در عهد پهلوی به دستور رضا شاه، با همان اسلوب و ویژگی معماری عصر صفوی دوباره سازی شد.

عمارت و باغ صفوی باغشاه

باغ مصفا و دل فریبی که امروزه محل شهرداری بهشهر است، همان باغشاه معروف به اشرف البلاد دوره صفوی است که به گفته سیاحان و جهانگران، پر از درختان سرو صد ساله و گل های آراسته بوده است.

مجموعه صفوی فرح آباد

این مجموعه در روستای فرح آباد در ۲۸ کیلومتری شمال ساری، نزدیک دریای مازندران واقع شده است و در عهد سلاطین صفوی مخصوصاً در زمان شاه عباس کبیر و از مهمترین بنادر شمال ایران و مرکز مبادلات تجاری محسوب می شد. به همین دلیل کاخ سلطنتی ، مساجد، مدارس، بازار، حمام ، پل و باغ در آن احداث شده بقود و مدتی از سال نیز محل سکونت و تفرجگاه سلاطین صفویه بود. آثار به جا مانده که مجموعه ای را تشکیل می دهند، در فهرست آثار ملی به ثبت رسیده است از این مجموعه تنها ساختمان مسجد(یا مدرسه) تا اندازه ای از گزند روزگار مصون مانده.

کاخ اجابت

کاخ اجابت در دوره سلطنت پهلوی، در روستای اجابت از بخش کلاردشت ساخته شده است . این کاخ مشرف بر منطقه کلاردشت بنا شده.

کاخ تمیشان

این کاخ در ۵ کیلومتری شرق شهرستان نور واقع شده و در دوران سلطنت پهلوی به دستور اشرف (خواهر محمد رضا شاه) ساخته شده است. این کاخ که امروزه به عنوان موزه مورد بازدید عمومی قرار می گیرد.

عمارت و باغ رامسر

باغ تاریخی رامسر و ساختمانهای آن در شمار آثار ملی ایران به ثبت رسیده و تحت حمایت سازمان میراث فرهنگی کشور قرار گرفته است.

عمارت منوچهر خان کلبادی

واقع در محله آب انبار نوسازی و در سال ۱۳۷۰ در اختیار سازمان میراث فرهنگی استان قرار گرفت این بنا در حدود ۱۲۵ سال پیش به دستور سردار جلیل از امرای ارتش وقت ساخته شد.عمارت معماری آن ملهم از تکایای دوره قاجاریه است و دارای دو بخش عمده اندرونی و بیرونی است. مصالح اصلی عمارت کلبادی از آجر و چوب سفال است و بام بنا تماماً سفال پوش است.

عمارت شهرداری تنکابن

این عمارت در شمار نخستین بناهای احداث شده در شهر تنکابن و نیز معدود بناهای دیوانی به جای مانده از دوره پهلوی است . این بنا در ۱۳۱۴ احداث شده و بنایی است در یک طبقه که یک و نیم طبقه نیز بر روی ورودی قرار دارد.

ساختمان دارایی

این بنا در خیابان انقلاب ساری قرار دارد از جمله بناهای دوره پهلوی اول است . این ساختمان دارای دو طبقه است و سر در ورودی آن که رو به جنوب قرار دارد با چهار ستون تزئین شده است.

هتل قدیم بابلسر

این بنا در ساحل شرقی رودخانه بابل در سال ۱۳۱۰ شمسی در سه طبقه و نیم احداث شده است . نمای خارجی بنا دارای ۸ بالکن با نرده های آهنی و پنجره های بلند چوبی است . این بنا که از نظر معماری بسیار جالب توجه و در خور اهمیت است هم اکنون به دانشکده ادبیات دانشگاه مازندران اختصاص یافته است.

هتل قدیم رامسر

هتل قدیم رامسر در دوره پهلوی اول در سال ۱۳۱۲ در سه طبقه ساخته شد. طبقه اول محل استراحت مهمانان طبقه دوم رستوران و تالار پذیرایی و در طبقه سوم تالار اجتماعات و اتاق های هتل قرار دارد.

مجموعه عمارت افغان نژاد

این مجموعه در روستای قره تپه قرار دارد و شامل سه عمارت و حمام است و از بناهای قاجاریه است.

پل

پل محمد حسن خان

دراوایل حکمرانی کریم خان زند، به سال ۱۱۴۶ ، محمد حسن خان (جد آقا محمد خان قاجار) که شهر بار فروش و سایر نقاط مازندران را تصرف کرده و در جنگ بر کریم خان زند پیروز شده بود، بر روی رودخانه بابل پل بزرگی احداث کرد که تا امروز باقی مانده و به پل محمد حسن خان معروف است.

پل دوازده پله

پل آجری دوازده پله بر روی رودخانه هراز در وسط شهر آمل احداث شده و دو بخش شرقی و غربی شهر را به همدیگر متصل می کند.

پل ورسک

این پل در زمان رضا شاه، بر روی دره ورسک منطقه سوادکوه ساخته شد و در زمان جنگ جهانی به پل پیروزی معروف شد.

پل آجری آرزان

این پل در روستای آزان جویبار بر روی رود خانه سیاهرود قرار دارد. پل دارای شش چشمه است. این پل با توجه به ویژگیهای معماری آن مربوط به دوره قاجار است.

پل معلق فلزی آمل

در جنوب پل دوازده چشمه و در فاصله ۱۲ متری آن پل قوسی معلق بتن مسلح در دو دهنه در سال ۱۳۱۵ هجری شمسی احداث شده است . طول این پل۱۲۵/۷۰ متر و عرض ۸/۵۰ متر و ارتفاع آن از سطح آب ۷/۵۰ متر است.

پل تجن

این پل بر روی رودخانه تجن از آثار دوره شاه عباس به چشم می خورد.

پل استر آبادی محله

این پل در روستای استر آبادی محله و در هفت کیلومتری شمال قائم شهر قرار دارد. و دارای سه دهانه و بنای آجری و از ملاط ساروج ساخته شده است.

پل شاهپور

در محور سواد کوه شهر شیر گاه و در سمت چپ جاده اصلی پل شاهپور با دو دهنه بر روی رودخان تالار احداث گردیده است . طول پل ۲۹/۷۰ متر و عرض آن در حدود ۷ متر و مصالح آن از سنگ و ملات ساروج است . این پل مربوط به دوره قاجاریه است.

پل شیر گاه

این پل که در مسیر جاده قدیم شاه عباسی و بر رودخانه کسلیان معروف به روشن تلار از جمله پل های دوره صفوی است . درازای این پل ۵۷ متر است.

پل خشتی قلعه گردون

این پل در جنوب خرم آباد تنکابن و در مسیر راه قدیمی قلعه گردون به دو هزار واقع و از آثار دوره صفوی است .طول پل ۸ متر و عرض آن ۲/۵۰ است.

پل خشتی نور

این پل به دستور میرزاآقاخان نوری ساخته شد . آنچه امروز از این پل باقی مانده است قسمت میانی آن با طاق جناغی است.

خشت پل جویبار

پل آجری در فاصله ۵ کیلومتری شمال شرق جویبار بر فراز سیاهرود قرار دارد.

پل دوازده چشمه

روی رودخانه «چشمه کیله» در یک کیلومتری از دریا در مرکز تنکابن قرار دارد.

پل چشمه کیله

در مرکز شهر آمل و برروی رودخانه هراز ساخته شده است.

پل چالوس: بر روی رودخانه چالوس

پل بابلسر: بر روی رود بابلسر

پل کوچک بابلسر: بر روی رود بابلسر

پل فریدون کنار: بر روی نماز رود

پل سرخ رود: بر روی رود هراز

مساجد

مسجد محدثین (شیخ کبیر) بابل

این بنا در محله طوقدار بن واقع شده و در سال ۱۱۳۶ ه . ق توسط شخصی به نام ملانصیر ساخته شده است.

مسجد جامع آمل

این بنا در محله مسجد جامع واقع شده و بنای اولیه آن مربوط به قرن های اولیه اسلامی است.

در راهروی مسجد، لوحه ای سنگی متضمن فرمانی از شاه سلطان حسین صفوی و تاریخ ۱۱۰۶ ه . ق نصب شده است.

مسجد جامع بابل

بنای مسجد جامع بابل مربوط به ۱۶۰ ه . ق است که گویا به دست مازیار بن قارن بنا شده است.

مسجد جامع بلده نور

این بنا متشکل از شبستانی است که پوشش طاق گنبد آن بر روی سه فلپا قرار گرفته است. بر اساس کتیبه دیوار بنا، این مسجد در سال ۱۲۷۰ ه . ق احداث شده.

مسجد جامع ساری

این بنا در محله چناربن ساری واقع شده و بنای اولیه آن به نوشته منابع تاریخی، در سال ۱۴۴ ه . ق به دست ابوالخصیب – والی عرب طبرستان – ساخته شده و به روایت دیگر توسط یحیی بن یحیی بنیان نهاده شده و توسط مازیاربن قارن به اتمام رسیده است.

مسجد جامع یالو

این بنا در روستای یالی(یالو) از روستاهای توابع نور واقع گردید.

مسجد چهار صوق بابل

این بنا در چهار سوق محله بازار واقع شده و از آثار دوره صفویه است.

مسجد فرح آباد ساری

این بنا از آثار دوره صفویه – شاه عباس اول– است که امروزه به صورت نیمه ویرانه در آمده است.

مسجد کاظم بیک بابل

این بنا در میدان محله سر حمام واقع شده و در سال ۱۹۰۲ ه . ق توسط حاج کاظم بیگ ساخته شده.

مسجد کمربن نور، مسجد میرزا عبدالباقی خان رامسر، مسجد میرزا محمد علی آمل، تکیه کردکلا قائمشهر، و تکیه مقرب کلا بابل

قلعه ها و برج ها

قلعه بلده

قلعه بلده مازندران که در تاریخ بیش از دیگر قلعه ها صاحب شهرت است، تا اوایل دوره صفوی دایر و مسکون و مرکز یکی از مهمترین قدرت های محلی آن روز ایران بود. بقایای این قلعه هنوز پابرجاست و عظمت آن را نشان می دهد.

قلعه کنگلو

این قلعه به فاصله تقریبی ۲۰ کیلومتری در جنوب شرقی دوآب (منطقه سوادکوه) در نزدیکی روستای کنگلو بر بالای صخره ای قرار دارد که قسمت اعظم آن با گذشت زمان و عوامل مخرب جوی ا زبین رفته است.

قلعه شاهاندشت(ملک قلا)

این قلعه که به ملک قلا معروف است، ظاهراً به نام ملک بهمن آخرین سلطان لاریجان نام گذاری شده است. آثار ویرانه های این قلعه بالای کوهی مشرف بر دهکده شاهاندشت (از روستاهای لاریجان) هنوز خودنمایی می کند.

برج رسکت

برج رسکت که در دهستان فریم بخش دو دانگه قرار دارد از بناهای قرن پنجم هجری قمری است. این برج علاوه بر آثار معماری آن که در نوع خود قابل توجه است دارای دو رشته کتیبه به خط کوفی گلزار و پهلوی ساسانی است که بر اهمیت آن افزوده است. بنای برج رسکت با نقشه مدور از آجر بنا شده و در بالای بدنه کتیبه‌ای با خط کوفی گلزار به طرز زیبایی گچ بری شده و بعد از آن ردیف تزیینات گچی و آجری است و در نهایت گنبدی سلجمی شکل برفراز آن تعبیه شده است. ورودی این بنا در جهت خاوری و در بالای طاق‌نمای ورودی دارای تزیینات گچی مقرنس کاری است و چهار سر کتیبه کوفی گلزار و خط پهلوی ساسانی به طرز زیبایی گچ‌بری شده است که مشتمل بر آیات قرآنی و مطالب تاریخی است.

برج لاجیم

این برج که در روستای لاجیم منطقه سوادکوه واقع شده، سهواً به مقبره امامزاده عبدالله معروف است.

در قسمت فوقانی، دو کتیبه، آجری به خط پهلوی ساسانی و کوفی نصب شده که برابر مفاد کتیبه کوفی (مورخ به سال ۴۱۳ هجری قمری) این بنا مدفن « کیا اسماعیل ابوالفوارس شهریاربن عباس» است . بنای مزبور در فهرست آثار ملی ایران به ثبت رسیده است.

برج سلطان زین العابدین

برج سلطان زین العابدن به خاطر شیوه معماری و گنبد هرمی شکل هشت وجهی و همچنین تزئینات کاشی کاری، صندوق و در نفیس چوبی، در ردیف بهترین انبیه تاریخی، مذهبی، ساری به شمار می آید.

برج سرست

بنای آجری با نمای خارجی چهارضلعی در روستای سرست قرار دارد و به قرن ۹ تعلق دارد.

خانه های قدیمی

خانه نیما یوشیج

علی اسفندیاری متخلص به نیما یوشیج فرزند ابراهیم خان اعظم السلطنه نوری در دهکده یوش از بخش بلده شهرستان نور متولد شد. او مبتکر سبکی نو در شعر پارسی است که به نام شهر نو معروف شده است. خانه نیما یوشیج ، این شاعر بلند پایه و نوپرداز معاصر، در روستای یوش واقع شده است.

خانه فاضلی

این خانه در محله آب انبار نو، ساری واقع و دارای دو عمارت مسکونی متعلق به دوره قاجار و پهلوی است. در بدنه شرقی بنای قاجاری الخاقاتی از دوره پلوی به چشم می خورد .که متشکل از حیاطی چهار گوش و مجموعه بناهایی در طرفین حیاط است.

خانه احمد علی خان هزار جریبی

این خانه در روستای سرخ گریه از بخش یانه سر شهرستان بهشهر قرار دارد. بنای آن آجری با پلان مستطیل شکل و سقف یفال پوش به شیوه معماری دوره قاجار و دارای دو ورودی در طرفین ساختمان است.

تپه

محوطه تاریخی چالوس

در شهر قائم شهر واقع است و آثار تمدن دوره های مختلف در آن دیده می شود.

تپه باستانی سرخ رود

در۲ کیلو متری شرق حسن کیف کلاردشت واقع است و آثار دوره هزاره دوم ق.م و دوره اسلامی دیده می شود.

گنجینه کلاردشت

در۲۰ کیلومتری بابل واقع است آثار به دست آمده به هزاره اول ق.م می رسد.

تپه طالقانی

در جنوب قائمشهر قرار دارد و آثار به دست آمده به هزاره اول ق.م و دوره های تاریخی و اسلامی بر می گردد.

تپه کلار دشت

در گنج تپه کلاردشت آثاری از هزاره دوم تا اوایل هزاره اول به دست آمده است.

تپه ابوالحسن کلا

در جنوب بخش سرخ رود روستا برز رو محله محمود آباد آثاری از قرون ۴ تا ۵ ه.ق یافت شده است.

تپه گردکوه جمنان

در این منطقه تعداد زیادی غار از دوران حجر و تپه های باستانی مربوط به هزاره دوم و اول کشف شده است.

تکیه

تکیه پهنه کلا

در ۱۲ کیلومتری جنوب شهر ساری و در منطقه‌ای سر سبز که دارای منظره‌های طبیعی بسیار زیبایی است واقع شده است. تکیه دارای امکانات رفاهی متعدد از جمله ۱۳۰ باب زائر سرا، آب، برق، تلفن، نانوائی و سرویس بهداشتی مجهز می باشد. درآمد سالیانه آن درحدود هفتصد میلیون ریال است. طرح توسعه بنا با صرف یک میلیارد ریال در دست اقدام می باشد.

تکیه بزرگ عبدالحسین خانی

در ۲۴ کیلومتری شهرستان بابل در بخش بند پی غربی در قریه مقری کلا واقع شده، دارای ۱۳۵ سال قدمت می باشد. این بنا به عنوان اثر فرهنگی به ثبت رسیده است. تاچند سال قبل محل تحصیل طلاب و دانش آموزان منطقه بوده، هر سال در ایام محرم و مخصوصاً روز عاشورا محل برگزاری مراسم عزاداری است.

موزه

موزه و فرهنگسرای کندلوس

روستای کندلوس که امروزه آن را میخسار می گویند در دامنه های سبز و خرک سلسله جلاب البرز در منطقه کجور مازندران قرار دارد. فرهگ ساری کندلوس بر فراز تپه ای مشرف بر روستای کندلوس بنا شده.

موزه (گنجینه) بابل

موزبه بابل در یکی از کاخ های معروف دوره پهلوی بر پا شده و در آن آثار مردم شناسی و آثار تاریخی و باستانی مکشوفه از اقصی نقاط مازندران و بعضاً ازدیگر نقاط ایران به نمایش گذاشته است. ساختمان موزه در سال ۱۳۰۷ هجری شمسی به عنوان بلدیه بنا شده و به دلبل دارا بودن ویژگی های خاص معماری در فهرست آثار ملی ایران ثبت شده است.

تماشاگه خزر (کاخ رامسر)

کاخ رامسر در سال ۱۳۱۶ به دست معماران و حجاران هنرمند ایرانی و به سرپرستی مهندسین آلمانی ساخته شد. محوطه بیرونی کاخ باغ وسیعی مملو از گیاهان گونه گون و درختان متنوع و نادر است و بنا در میان آن قرار دارد. نمای خارجی کاخ از سنگ مرمر رگه دار و ایوان آن با ۴ ستون حجاری شده است. این کاخ هم اکنون به عنوان موزه با آثاری از ارزشمندترین یافته های باستان شناسی منطقه خزر – بافته های هنرمندان ایرانی – تابلوهای نفیس از نقاشان بزرگ دنیا – مجسمه های برنزی و سنگی بسیار زیبا را در خود جای داده است.

موزه تاریخ طبیعی خشکه داران

در کیلومتر ۳۰ محور تنکابن به چالوس حد فاصل عباس آباد و سلمانشهر منطقه حفاظت شده خشکه داران قرار دارد. این منطقه که در صد متری دریا قرار دارد به عنوان تنها جنگل جلگه ای و بکر و از آخرین باز مانده های اکوسیستم های جنگلی شمال ایران است. این موزه با مسافتی بالغ بر ۲۶۰۰۰۰۰ متر مربع دارای گونه های مختلف جانوری و گیاهی است.

موزه صنایع دستی و هنرهای سنتی

این موزه درمجموعه تاریخی عمارت کلبادی و حمام وزیری ساری واقع شده و در سال ۱۳۸۶ افتتاح گردید. در این موزه گالریهایی شامل: صنایع چوبی، بافته های سنتی، سفالگری ونگارگری با نگاهی به گذشته هنرهای سنتی در مازندران و سیر تحول آنان تا به امروزسعی در معرفی و ارائه آن به مخاطبین بخصوص پژوهش گران حوزه صنایع دستی و هنرهای سنتی دارد.

موزه تاریخ شهر بابل

موزه تاریخ شهر بابل در قالب طرح توسعه موزه بابل در سال ۱۳۸۶ افتتاح گردید. لازم به ذکر است که موزه بابل در سال ۱۳۷۲ بعنوان اولین موزه مردم شناسی و باستان شناسی استان افتتاح گردید. این موزه در یکی از کاخ های معروف دوره پهلوی بر پا شده و در آن آثار مردم شناسی شهرستان بابل و آثار تاریخی و باستانی مکشوفه از

اقصی نقاط مازندران به نمایش گذاشته است. ساختمان موزه در سال ۱۳۰۷ هجری شمسی به عنوان بلدیه بنا شده و به دلیل دارا بودن ویژگی های خاص معماری در فهرست آثار ملی ایران ثبت شده است.

موزه مردم شناسی آلاشت

موزه مردم شناسی آلاشت در سال ۱۳۸۸ و با رویکرد معرفی مردم شناسی و شیوه های زندگی مردم منطقه آلاشت و سوادکوه راه اندازی شد.

موزه نیما (یوش)

این موزه با هدف ارج نهادن به مقام والای پدر شعر نو و ادب فارسی نیما یوشیج در بنای تاریخی و زادگاه نیما در روستای یوش بلده در روز جهانی موزه سال ۱۳۸۸ افتتاح گردید. این موزه سعی در معرفی زوایای مختلف زندگی نیما و همچنین ارائه بخشهایی ازفضای رشد و نمو نیما رادارد که تأثیرات آن به وضوح در آثارش مشهود است. گفتنی است پیکر نیما نیز در حیاط عمارت مذکور مدفون است.

موزه قرآن و شهدا (بنای تاریخی میر بزرگ آمل)

این موزه شامل معرفی شهدا و آثار شهدای شهرستان آمل در طول روزهای پس از پیروزی انقلاب و ۸ سال دفاع مقدس به همراه منتخبی از نسخ خطی و قرآنهای نفیس می باشد که در سال ۱۳۸۶ افتتاح گردید.

موزه شهدا بهشهر

این موزه در راستای ارج نهادن به مقام والای شهیدان ۸ سال دفاع مقدس شهرستان بهشهر در سال ۱۳۸۸ افتتاح گردید.

سایت موزه گوهر تپه

سایت موزه گوهر تپه واقع در منطقه رستم کلا بهشهر بر روی تپه ای به همین نام واقع شده است . همانطور که از نام آن پیداست این موزه بر روی یک بستر باستانی قرار کرفته است که محل کاوش و حفاریهای باستان شناسی است. این سایت موزه شواهدی از استقرار انسان عصر آهن را در خود جای داده است که در نوع خود یکی از منحصر به فردترین سایت موزه های کشور به حساب می آید.

آداب و رسوم

موسیقی محلی

موسیقی منطقی مازندران را می‌توان به چند بخش جداگانه تقسیم کرد.

۱ -موسیقی مناطق مرکزی مازندران از ساری تا نوشهر:

موسیقی این مناطق بر پایه‌ی اصیل‌ترین و کهن‌ترین نغمه‌ها و ملودی‌های چوپانی مازندران شکل گرفته است و محور اصلی موسیقی این بخش از سوی پنج مقام آوازی وزین و پر قدمت یعنی طبری بلند، طبری کوتاه، کتولی بلند، میون کتولی و تعداد زیادی قطعه ساز چوپانی است.

۲ -موسیقی علی‌آباد کتول:

ساختار موسیقی کتول متکی بر دو مقام آوازی با عنوان «هرایی کوتاه» و «هرایی بلند» است. سازهای این منطقه عبارت اند از: دوتار، سازی با منشاء ترکمنی و خراسانی، نی هفت بند، نی سنتی ترکمنی، دهل، شمشاد، کمانچه و سرنا.

۳ -موسیقی گداری:

گدارها تیره‌ای از خنیاگرانند که از جاهای دیگر به ایران آورده شده‌اند. موسیقی گداری در واقع بیان ویژه‌ای از موسیقی مازندران است که با احساس، دانش و فرهنگ موسیقی قوم گدار عجین شده است.

۴ -موسیقی خاور مازندران:

امروزه این نوع موسیقی در نواحی میان دو رود سازی تا کوهپایه‌های طبری زبان گرگان کاربرد دارد. مهم ترین ساز در موسیقی شرق مازندران دو تار است، هسته‌ی مرکزی موسیقی شرق مازندران دو مقام بزرگ هراتی است که ریشه در موسیقی ترکمنی و موسیقی شمال خراسان دارد.

۵ -موسیقی باختر مازندران:

موسیقی این مناطق بین چالوس تا غرب نشتارود و تا گیلان گسترده است و بیش تر با نواهای چوپانی همراه است.

موسیقی مذهبی مازندران:

پیدایش اولین گونه‌های موسیقی مذهبی در قالب شبیه‌خوانی‌ها، مرثیه خوانی و نوحه‌ها که بیش تر توسط تعزیه‌خوان ها و مدّاحان کومش و مناطق مرکزی ایران به اجرا در می‌آمد به لحاظ بار اعتقادی و مذهبی مورد توجه مردم منطقه قرار گرفت. این احتمال قابل طرح است که برخی منظومه‌های موسیقیایی مازندران هم چون نجما، حیدربک و صنمبر تحت تاثیر موسیقی مذهبی شکل یافته و بسیای از ترانه‌ها در چهارگاه و سه‌گاه نیز از همین موسیقی متأثر شده.

خوراک محلی

آغورمسما، ته چین، ترش ترو، دوپَتی، اسپناساک، آش کدو، ناز خاتون، اسفناج مرجی، کهی انار، قلیه، خورش آلو، مارغانه انار.

مشاهیر

شاعران

نیما یوشیج

نیما در سال ۱۲۷۶ هجری شمسی در دهکده ای به نام یوش ، واقع در مازندران چشم به جهان گشود. خواندن و نوشتن را نزد آخوند ده فرا گرفت ولی دلخوشی چندانی از آخوند ده نداشت چون او را شکنجه می داد و در کوچه باغها دنبال نیما می کرد. پس از آن به تهران رفت و در مدرسه عالی سن لویی مشغول تحصیل شد در مدرسه از بچه ها کناره گیری می کرد و به گفته خود نیما با یکی از دوستانش مدام از مدرسه فرار می کرد و پس از مدتی با تشویق یکی از معلمهایش به نام نظام وفا به شعر گفتن مشغول گشت و در همان زمان با زبان فرانسه آشنایی یافت و به شعر گفتن به سبک خراسانی مشغول گشت.

در سال ۱۳۰۰ منظومه قصه رنگ پریده را سرود که در روزنامه میرزاده عشقی به چاپ رساند .

از معروف ترین شعرهای نیما می توان به شعرهای افسانه، آی آدمها، ناقوس، مرغ آمین اشاره کرد. نیما در ۱۳ دی ۱۳۲۸ چشم از جهان فروبست.

دکتر پرویز ناتل خانلری شاعر، ادیب و مترجم

دکتر پرویز ناتل خانلری فرزند میرزا ابوالحسن خان در اسفند ماه سال ۱۲۹۲ خورشیدی در شهرستان نور مازندران به دنیا آمد. دوره متوسطه را در تهران (دارالفنون) به پایان برد و تحصیلات عالیه را در دانشسرای عالی و دانشکده

ادبیات دانشگاه تهران به تحصیل پرداخت و موفق به اخذ مدرک لیسانس شد. سپس به استخدام وزارت فرهنگ درآمد و به تدریس ادبیات فارسی در دبیرستان های رشت و تهران پرداخت. در طی این دوران، دکترای خود را در رشته زبان و ادبیات فارسی گرفت خانلری در سال ۱۳۴۴ خورشیدی بنیاد فرهنگ را تأسیس کرد که در مدت فعالیت این بنیاد بیش از سیصد عنوان کتاب چاپ و نشر شد.

دکتر خانلری یکی از شاعران توانا و نویسنده ای بزرگ به شمار می رود. در عین حال وی یکی از پیشگامان دستور زبان فارسی بود. دستور زبانی که وی نوشته است از معتبرترین دستورهایی است که در زبان فارسی نگاشته شده و در زمان خود تحولی بزرگ ایجاد کرد. از کارهای ارزنده دیگر وی جمع آوری اصطلاحات علمی بود، یک کتاب علمی شامل ۱۴ هزار لغت، دو کتاب اصطلاحات پزشکی و چند کتاب دیگر حاصل این تلاش پرثمر وی بودند.

از آثار دکتر خانلری میتوان از ترجمه دختر سروان از آثار پوشکین، مست اثر گی دو موپاسان، سفید و سیاه اثر ولت، طوفان اثر ویلیام شکسپیر، تحقیق بنیادی در عروض و قافیه و چگونگی اوزان غزل، غزلهای خواجه حافظ شیرازی، وزن شعر فارسی، ماه در مرداب، مجموعه شعر، ترانه های منتخب رباعیات شاعران مشهور، تاریخ زبان فارسی در ۵ جلد، دستور زبان فارسی، دیوان سمک عیار، روانشناسی و تطبیق آن با اصول پرورش، تاریخ ایران پیش از اسلام، تاریخ ایران بعد از اسلام، حدود سیصد مقاله در مجله سخن نام برد.

دکتر پرویز ناتل خانلری این شخصیت ممتاز ادبی ایران که خدمات او به فرهنگ، ادب و زبان فارسی انکارناپذیر است. در شهریور سال ۱۳۶۹ خورشیدی چشم از جهان فرو بست.

سلمان هراتی (شاعر)

در سال ۱۳۳۸ در روستای فرودشت از توابع خرم آباد تنکابن بدنیا آمد .وی تحصیلات ابتدایی را در زادگاهش به اتمام رسانید و برای گذراندن دوره متوسطه در خرم آباد تنکابن، در رشته ادبی به ادامه تحصیل پرداخت. وی کار جدی شعر را از سال ۱۳۵۸ درحوزه اندیشه هنر اسلامی شروع نمود. آنچه بسیار قابل تامل و تعمق است نگرش این شاعر واتکا به پشتوانه های مذهبی در شعر است. بدین صورت که نه تنها در یک شعرش، بلکه در اکثر اشعارش به مسائل و روایات اسلامی و مذهبی چشم داشته و به ویژه به امام قائم (عج) نیز توجه فراوانی داشت. وی در سال ۱۳۶۵ دار فانی را وداع گفت.

استاد اسماعیل بن میرزا شریف بن ملا ابراهیم بار فروش

یکی از استادان مهم ارکان شعر و ادب مازندران بود. وی در توانایی بیان و قدرت طبع و ابداع معانی بسیار ماهر و استاد بود. آثار وی عبارتند از: دیوان قصاید و مثنوی ها، کتاب باقیات الصالحات در مدح ائمه اطهار و رساله تهذیب الاخلاق. تاریخ فوت استاد در سال ۱۳۰۳ هجری قمری اتفاق افتاد و حدود ۵۷ سالگی در بابل در گذشت.

فقیه

حضرت آیت الله جوادی آملی

حضرت آیة الله حاج شیخ عبدالله جوادی آملی در سال ۱۳۱۲ هـ . ش در آمل پا به عرصه گیتی نهاد. پدرش میرزا ابوالحسن جوادی از عالمان و واعظان پرهیزکار شهر بود و اجدادش نیز تا چند نسل، از واعظان آنجابودند. ادامه...

حضرت آیت الله شیخ جلال الدین علامه حائری

ازعلمای بزرگ شهرستان بابل ، عالم وارسته و مجتهد گرانمایه، حضرت آیت الله شیخ جلال الدین علامه حائری (ره) می باشند که در یک خانواده کهن روحانی متولد گردیدند. وی در حدود سال ۱۲۵۵ شمسی در کربلای معلی، پا به عرصه گیتی نهادند. جد گرانقدرش حضرت آیت الله العظمی میرزا فضل الله حائری قاسمی مازندرانی (ره) و پدر بزرگوارش مرحوم آیت الله شیخ علی علامه حائری (ره) می باشند. ادامه...

حضرت آیت الله العظمی شیخ محمد حسن معروف به شیخ کبیر

یکی از فرزانگان و ستارگان درخشان جهان تشیع ، فقیه جلیل القدر ، حکیم فرزانه ، عالم نامدار و مجتهد فرهیخته، حضرت آیت الله العظمی شیخ محمد حسن مازندرانی معروف به شیخ کبیر می باشند. ادامه...

حضرت آیت الله العظمی شیخ محمد صالح علامه حائری مازندرانی

شیخ محمد صالح در ۲۸ رجب سال ۱۲۹۸. ق. در شهر مقدس کربلا دیده به جهان گشود و در بیت علم و تقوا پرورش یافت. مادر مکرمه اش که خود از بیت علم و صبیّه مرحوم ملامحمد یوسف استرآبادی صاحب «صیغ العقود

» بوده اند، او را در دامان پر مهر و عاطفه خویش، بسیار عالی تربیت کرده و در آشنایی وی با دین و مکتب و قرآن کریم نقش بسزایی ایفا کرد. ادامه...

فقیه وارسته آیت الله العظمی حاج میرزا هاشم آملی

آیت اله العظمی حاج میرزا هاشم آملی در سال ۱۳۲۲ ه. ق، در روستای پردمه لاریجان از توابع شهرستان آمل در استان مازندران دیده به جهان گشود، تحصیلات مقدماتی را در آمل از جناب ثقه الاسلام آقا شیخ احمد آملی و حجت الاسلام آقا سید تاج فرا گرفت. در آستانه سال ۱۳۳۵ ه. ق، که سیزده بهار از عمر شریف ایشان گذشته بود به تشویق و ترغیب یکی از بستگان، زادگاه خود را به عزم تحصیل در تهران ترک گفت. در اقامت ده ساله خود در این مرکز علمی، پس از فراگیری شرح لمعه و قوانین، توانست سطوح عالی را ازاستاید برجسته وقت فرا گیرد. در فلسفه و اشارات و اسفار و الهیات در حوزه درس، مرحوم میرزا یدالله نظر پاک و در دروس دیگر از محضر مرحوم میرزا محمد رضا فقیه لاریجانی و سید محمد تنکابنی و حجت الاسلام آقا شیخ حسین آملی و حاج شیخ علی لواسانی و میرزا عبدالله غروی بهره های وافر برد عزیمت به قم در سال ۱۳۴۵ ه. ق برای تکمیل معلومات رهسپار حوزه علیمه قم شد.

ایشان در هفتم اسفند ماه سال ۱۳۷۱ ه ش برابر با چهارم رمضان ۱۴۱۳ ه ق، دیده از جهان فرو بست.

موسیقیدان

استاد حبیب الله بدیعی

استاد حبیب الله بدیعی موسیقیدان برجسته ایرانی، آهنگساز و ویلونیست، فرزند علی محمد، به تاریخ ۴ فروردین ۱۳۱۲در سرزمین اسپهبدان، استان هنرپرور مازندران در شهر سوادکوه در خانواده ای هنر دوست به دنیا آمد. پدر وی از خرده مالکان منطقه بوده و دوتار می نواخت. دوساله بود که خانواده اش به ساری نقل مکان کرد. کشش و علاقه وی به موسیقی از دوران خردسالی همگان را شگفت زده کرده بود. بدیعی دو سال اول ابتدایی را در ساری گذراند، و پس از آن به تهران رفته و در مدرسه پانزده بهمن تحصیلات خود را پی گیری کرد. پس از پایان تحصیلات متوسطه، در رشته زمین شناسی دانشگاه تهران ادامه تحصیل داده و موفق به اخذ لیسانس میگردد. از سال ۱۳۲۶ نزد دکتر لطف الله مفخم پایان (به مدت سه سال) و استاد صبا (به مدت دو سال) آموزش و یلون می بیند و یک سال هم نزد چینگوزیان از ارامنه قفقاز به آموزش موسیقی کلاسیک می پردازد. حبیب الله بدیعی در نواختن دستگاه ها و گوشه های آواز، قدرت و توانایی قابل ملاحظه ای داشته و در آهنگسازی ونوازندگی دارای سبک خاصی بود. که هر یک از آثار وی از شیوایی و لطافت کم نظیری برخوردار است. بدیعی از سال ۱۳۲۹به عنوان تکنواز با بر نامه موسیقی ارتش همکاری کرد. و سال بعد بود که که رسماً وارد ارکستر ابراهیم منصوری شد .

سال ۱۳۴۳ به عضویت شورای موسیقی رادیو انتخاب شد، از سال ۱۳۴۶ تا ۱۳۵۱ ریاست اداره موسیقی رادیو را به عهده داشت. سال ۱۴۵۸ به عضویت شورای واحد موسیقی درآمد که به غیر از او مرتضی حنانه، علی تجویدی و

حسینعلی ملاح هم در آن عضو بودند. بدیعی رهبری ارکسترهای ۲, ۴ و ۶ و ارکستر باربد و نکیسا را هم به عهده داشت. بدیعی در سال ۱۳۷۱ بر اثر بیماری قلبی درگذشت و در جوار امامزاده طاهر کرج به خاک سپرده شد.

ورزشکار

امامعلی حبیبی:

برنده اولین مدال طلای المپیک ورزش ایران

امامعلی حبیبی در سال ۱۳۱۰ خورشیدی در روستای درزی کلا، از توابع شهرستان بابل در مازندران زاده شد. از دوران نوجوانی به کشتی گیری(که تقریبا در تمام روستاهای گیلان و مازندران سنتی ماندگار از دوران کهن می باشد) علاقه داشته و همیشه آماده پیکار بود، در جوانی ضمن کار در شهرداری قائم شهر(شاهی) اوقات فراغت را با پشتکار به تمرین کشتی می پرداخت. بعداً به تهران آمده و زیر نظر مربی نامدار کشتی ایران حبیب الله بلورچی به طور جدی به تمریناتش ادامه داد. جسارت و سرعت عمل در میدان از ویژگیهای کشتی حبیبی بود.

تا سال ۱۹۵۶ ایران هرگز در هیچ رشته ای برنده مدال طلای المپیک نشده بود،حبیبی با کسب مدال طلا در المپیک ۱۹۵۶ ملبورن این طلسم را شکست، و از آن پس همه (مردم و مطبوعات) وی را ببر مازندران می نامیدند. در المپیک ملبورن دومین طلای ایران نیز نصیب جهان پهلوان تختی گردید. در مسابقات جهانی سالهای ۱۹۵۹ و ۱۹۶۲ نیز حبیبی موفق به کسب مدال طلا گردید. در مسابقات جهانی ۱۹۶۱ در یوکوهامای ژاپن بود که ایران برای اولین

بار به مقام قهرمانی جهان در رشته کشتی آزاد دست یافت. پس از کسب اولین طلای المپیک برای ایران در ملبورن، شاهکار دیگر حبیبی در مسابقات جهانی سال ۱۹۵۹ بوقوع پیوست.

نویسنده و مورخ

اسماعیل مهجوری (مورخ)

مرحوم اسماعیل مهجوری فرزند مرحوم شیخ هدایت ا... ساروی در سال ۱۲۷۳ هجری شمسی در یک خانواده روحانی شهر ساری متولد شد. تحصیلاتش را در مدرسه ملی ساری فرا گرفت و سپس به مدرسه سلیمان خان رفت و به تحصیل ادبیات فارسی و مقدمات عربی پرداخت.

اثر ارزنده ایشان تألیف تاریخ مازندران می باشد که در این کتاب تاریخ مازندران را از دورترین زمان تا عصر حاضر مورد بررسی قرار داد و با دقت و کنجکاوی موفق به انجام این مهم گردید. کتاب دیگر ایشان گویش های مازندران نام دارد که در سال ۱۳۵۳ هجری _ شمسی به کوشش فرزندش چاپ گردید.

حسین اسلامی (نویسنده و محقق و مورخ)

اسلامی در سال ۱۳۲۶ در ساری متولد شد. از آثار چاپ شده وی: تاریخ دو هزار ساله ساری، جغرافیای تاریخی ساری، دانشوران ساری، همکاری در تالیف دائره المعارف بزرگ مازندران، تاریخ مازندران، تاریخ معاصر ساری، ساری در دو انقلاب(انقلاب مشروطه و انقلاب اسلامی) . او در حال حاضر از پیش کسوتان عرصه علم و فرهنگ

و احیا کننده تاریخ مازندران است. که برای احیای فرهنگ و زبان و تاریخ مازندران کوشش و تلاش فراوان می کند.

دکتر ذبیح ا... صفا (نویسنده)

در ۱۶ اردیبهشت ۱۲۹۰ شمسی در شهمیرزاد(مکانی واقع در میان مازندران و سمنان) دیده به جهان گشود. پدرش سید علی اصغر صفا در بابل به حرفه بازرگانی اشتغال داشت. دکتر صفا دوره ابتدایی را در بابل و بقیه تحصیلاتش را در تهران به پایان رساند. وی در اردیبهشت سال ۱۳۷۸ در اروپا درگذشت.

از معروف ترین آثار ایشان: گاه شماری و جشن های ملی ایرانیان، نثر فارسی از آغاز تا عهد نظام الملک طوسی و تاریخ ادبیات در ایران و در قلمرو زبان فارسی و همچنین گنج سخن را می توان نام برد.

محمد تقی دانش پژوه (نویسنده)

محمد تقی در سال ۱۲۹۰ شمسی در شهر آمل متولد شد. تحصیلاتش را در آمل ، تهران و قم به انجام رساند. از آثارش ترجمه النکت الاعتقادیه، ترجمه مصادقه الاخوان، رساله امامت خواجه طوسی، جامع التواریخ رشیدی، معتقد الامامیه، بحرالفوائد.

ابوجعفر محمدجریر طبری

ابوجعفر محمدجریر طبری مولف تاریخ ۱۶ جلدی «اخبارالرسل و الملوک» در فوریه ۹۲۳ میلادی (۳۰۱ خورشیدی) از این دنیا رفت. اثر مهم او به «تاریخ طبری» معروف است. محمدجریر از مردم طبرستان (تپورستان – مازندران) بود که علاوه بر تاریخ بسیار مفصل خود، چند تالیف و تفسیر دیگر هم دارد.

سید ظهیرالدین مرعشی

سید ظهیر الدین مرعشی به سال ۸۱۵ ه ق در آمل بدنیا آمد. اواز دانشمندان عصرخویش محسوب شده و کتابی نیز در انساب سادات مرعشیه تالیف کرده است.

هم چنین دو اثر عمده به نام های تاریخ طبرستان و رویان و مازندران و تاریخ گیلان و دیلمیان دارد این مورخ برجسته سرانجام به سال ۸۹۲ ه. ق دارفانی را وداع گفت.

صنایع دستی

هنرهای سنتی(دستی) به آن دسته از میراث فرهنگی بشر اطلاق می شود که از نسلهای گذشته تا به امروز به حیات ارزشمند خود ادامه داده است. ذوق و خلاقیت همراه با بیان عواطف و جنبه های اقتصادی جزء، خصیصه های این آثار به شمار رفته و نمایانگر جنبه های هنری و فرهنگی و تاریخی و اقتصادی هر منطقه است. هنرهای سنتی مازندران تبلور ویژگیهای اعتقادی و آداب و فرهنگ مردم این مرز و بوم است و بر اثر نیاز آنان شکل پذیرفته است

و از جمله آنها می توان به صنایع چوبی(لاک تراشی) اشاره کرد که مجموعه ای است از وسائل روزمره زندگی همچون دانه پاش- کفگیر و ملاقه و عصا و غیره. نمد مالی- حصیربافی-جاجیم بافی- ابریشم بافی- جوراب بافی و غیره از جمله صنایعی است که روستاییان به هنگام فراغت از کشت و کار بدان روی می آورند. قالیبافی نیز یکی از صنایع دستی این سامان است که با ویژگیهای خاص هنری هر منطقه بافته می شود.

سوغات

آغوز نون، پشتِ زیک، پیسن گُندلهِ، رشته به رشته، شکر قرمز، شربت بهار نارنج، آلبالو، انار، بادمجان ترشی، سیر ترشی، هفت بیجار، ترشی یارسی، مربای پرتقال، صنایع چوبی، حصیر، گلیم، جاجیم، جوراب بافی، موج بافی، پارچه(چوغا، باشلق، وازشمد)، نمد، سفال، انار جنگلی، برنج، ماهی، ازگیل، گل کاسنی، کلوچه.

